

גדעון 5 – מבחן המים

(1) שופטים פרק ז, א-ח

וַיִּשְׁפֹּם יַבְבֶּעַל הוּא גְדֵעוֹן וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיִּחַנּוּ עַל עֵין חַרְדִּי וּמַחְנֵה מַדְיָן הָיָה לוֹ מִצְפּוֹן מִגְבַּעַת הַמּוֹרָה בְּעַמְקָא: (ב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל גְדֵעוֹן רַב הָעָם אֲשֶׁר אִתְּךָ מִתַּתִּי אֵת מַדְיָן בְּיָדָם פֶּן יִתְפָּאֵר עָלַי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יְדִי הוֹשִׁיעָה לִּי: (ג) וַעֲתָה קְרָא נָא בְּאָזְנֵי הָעָם לֵאמֹר מִי יֵרָא וְחָרַד יִשְׁבַּח וַיִּצְפֹּר מֵהָר הַגִּלְעָד וַיֵּשֶׁב מִן הָעָם עֲשָׂרִים וּשְׁנַיִם אֲלָף וַעֲשָׂרֵת אֲלָפִים נִשְׂאָרוּ: (ד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל גְדֵעוֹן עוֹד הָעָם רַב הוֹרֵד אוֹתָם אֶל הַמַּיִם וַאֲצַרְפּוֹ לֶב שָׁם וְהָיָה אֲשֶׁר אִמְרָ אֵלֶיךָ זֶה יֵלֶךְ אִתְּךָ הוּא יֵלֶךְ אִתְּךָ וְכֹל אֲשֶׁר אִמְרָ אֵלֶיךָ זֶה לֹא יֵלֶךְ עִמָּךְ הוּא לֹא יֵלֶךְ: (ה) וַיֹּרֵד אֵת הָעָם אֶל הַמַּיִם וַיֹּאמֶר ה' אֶל גְדֵעוֹן כֹּל אֲשֶׁר יֵלֶךְ בְּלִשׁוֹנוֹ מִן הַמַּיִם פֶּאֶשֶׁר יֵלֶךְ הִנֵּה הִלְבַּח תִּצְיֵג אוֹתוֹ לְבָד וְכֹל אֲשֶׁר יִכְרַע עַל בְּרַכְיֹו לְשִׁתוֹת: (ו) וְהָיָה מִסְפַּר הַמַּלְקָקִים בְּיָדָם אֶל פִּיהֶם שֶׁלֹּא שִׁלְשׁוּ מֵאוֹת אִישׁ וְכֹל יֵתֵר הָעָם קָרְעוּ עַל בְּרַכְיֵהֶם לְשִׁתוֹת מַיִם: (ז) וַיֹּאמֶר ה' אֶל גְדֵעוֹן בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הַמַּלְקָקִים אוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם וְנִתַּתִּי אֵת מַדְיָן בְּיָדְךָ וְכָל הָעָם יִלְכוּ אִישׁ לְמִקְוֹמוֹ: (ח) וַיִּקְחוּ אֶת צִדָּה הָעָם בְּיָדָם וְאֵת שׁוֹפְרֵי תִּיבָה וְאֵת כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל שֶׁלַח אִישׁ לֹא הָלִיץ וּבְשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הִחְזִיק וּמַחְנֵה מַדְיָן הָיָה לוֹ מִתַּחַת בְּעַמְקָא: פ

(2) דברים פרק כ, ח-ט

(ח) וַיִּסְפוּ הַשְּׂטָרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם וַאֲמָרוּ מִי הָאִישׁ הַיָּרָא וְכֹךְ הִלְבַּח יֵלֶךְ וַיִּשְׁבַּח לְבֵיתוֹ וְלֹא יָמַס אֶת לִבָּב אֶחָיו כְּלָבָבו: (ט) וְהָיָה כָּלֹת הַשְּׂטָרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם וּפְקִדוֹ שְׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם: ס

(3) משנה מסכת סוטה פרק ח

ויספו השוטרים לדבר אל העם וגוי רבי עקיבא אומר הירא ורך הלבב כמשמעו שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה ר' יוסי הגלילי אומר הירא ורך הלבב זהו המתירא מן העבירות שבידו לפיכך תלתה לו התורה את כל אלו שיחזור בגללן

(4) מפרשים על אתר:

רלב"ג שופטים פרק ז

(ה) והנה לזאת הסבה גם כן לא רצה השם שישארו עמו זולתי המלקקים בידם אל פיהם כי זה מורה על חריצות וגבורה ואולם אשר כרעו על ברכיהם לשתות הם עצלים ורצה שישבו להם והנה במאמר האי הבדיל מהם בעלי העבירות ורכי הלבב כי האיש הירא הוא ירא מעבירה שבידו כמו שביארו ז"ל בפרק משוח מלחמה והחרד הוא רך הלבב ובוזה הענין השני הבדיל העצלים ולא השאיר כי אם הצדיקים והחרוצים והגבורי והם היו שלש מאות איש לבד ובהם לבד החזיק כמו שצוה לו השי"י עיי' נביאו או בעצמו במראה הנבואה:

מלבי"ם שופטים פרק ז

(ב) רב העם אשר אתך. ה' רצה שיראו כי ה' עשה חיל בנס, ואם יהיו רב עם יאמרו שהם נצחו:

(ג) מי ירא וחרד. הנה השפע האלהית לא תחול השאלות (ג) מה כוון במי"ש ישוב ויצפר! ולמה פה אמר וישב מן העם ובפסוק ח' אמר שלח איש לאהליו:

רק אל המוכנים והראויים לה, ופה היה צריך ב' דברים, א] הכנת הגבורה, ב] הכנת הקדושה לקבל הענין האלהי, כי היה נצחון נאזר בגבורה ובאו בנס נאדרי בכח אלהי, לכן צוה תחלה שישבו היראים ורכי לבב הבלתיים מוכנים אל הגבורה, ואח"כ הפריד הכורעים על ברכיהם הבלתי ראויים לנס: ישב ויצפר. ר"ל ישוב תיכף וילין בהר הגלעד ובבקר ילך לביתו. ולא צוה שילכו תיכף לביתם, כי ידע שבלילה תהיה התשועה ואלה רדפו מהר הגלעד אחרי הבורחים, ועז"א לשון יצפור שמורה גייכ שיעופו מהר [ני"א: מחר] כצפרים עפות אחר האויב. לא כן הכורעים על ברכיהם צוה שילכו תיכף לביתם, כי אלה היו עובדי ע"ז ולא רצה שישתתפו במלחמה כלל אף לרדוף:

רד"ק שופטים פרק ז

(ד) ואצרפנו לך שם - כמו שצורפין הכסף מהסיגים שלא יהיה במלחמה ההיא רק הצדיקים כי הכורעי על ברכיהם לשתות היה סימן לאשר כרעו לבעל ובמדרי אתה מוצא בימי גדעון שהיו עובדין לבבואה שלהם אותם שהיו כורעי על ברכיהן פירוש לצל שהיה נראה מהם על המים:

(5) מלכים א פרק יט, יח

(יח) והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברכים אשר לא יראו וכל הפה אשר לא ינשק לו: